



Jaarverslag 2023

Belangrijkste ontwikkelingen van 2023

De deelnemersaantallen herstellen langzaam. Veel van de activiteiten van de medewerkers op het bureau HOVO waren er in 2023 op gericht een nieuw publiek te vinden. HOVO Universiteit Leiden is begonnen Google te betalen voor een gesponsorde plaats op een flink aantal zoekwoorden. HOVO is actief op Facebook, LinkedIn en ons eigen YouTube-kanaal, maar niet langer op Twitter/X.

In het voorjaar waren veel van de aangeboden series op het gebied van kunst en cultuur aangehangen bij exposities in gemeentelijk museum De Lakenhal, Kröller Müller in Otterlo, in het Rijksmuseum en De Prinsenhof in Delft. Daar vonden ook rondleidingen plaats. Zoals gewoonlijk werkten we samen met de Hortus botanicus Leiden en het Rijksmuseum van Oudheden. HOVO vroeg aandacht voor de programma's van de Stadsgehoorzaal en de Leidse Schouwburg en omgekeerd deden zij dat voor de series over klimaat en de colleges van Marcel Worms. De studiedag over de Goldbergvariaties die in augustus plaats vond, kon zelfs in de kleine zaal van de Stadsgehoorzaal worden gegeven. En de colleges over orgels waren voor een flink deel in diverse kerken in Leiden. Er waren rondleidingen in de stad bij de serie over architectuurgeschiedenis en tijdens de studiedag Stenen in de stad op [datum]. In het najaar waren er colleges over de natuurkundige formules op de muren in de binnenstad. HOVO was dit jaar kortom duidelijk zichtbaar in de stad.

Hoewel met enige regelmaat mensen vragen of we ook online colleges bieden, blijkt dat voor het online aanbod maar een heel kleine groep zich daadwerkelijk aanmeldt. We hebben het aanbod in januari gehandhaafd: de virtuele rondleidingen langs wereldkunst. Daarvoor is duidelijk belangstelling. Bij grote groepen deelnemers kan HOVO gebruik maken van zalen met een automatische videoregistratie. Bij die series is het dus eenvoudig ook de colleges ook digitaal aan te bieden. Verder is er een klein aantal docenten die om verschillende redenen graag gebruik maken van Zoom. (Omdat ze zich in het buitenland bevinden, of omdat ze een groep geïnteresseerden willen bedienen die verder weg woont en waarmee ze al contact hebben.)



Liesbeth Korthals Altes geeft college Herschrijven en terugschrijven, over schrijvers die geïnspireerd door een boek een literaire reactie of een nieuwe versie van het verhaal schrijven.

© Laetitia Smit

In het najaar kondigde de universiteit aan niet langer gebruik te maken van wegwerpbekertjes. In plaats daarvan wordt de koffie nu geserveerd in porseleinen bekers. Om het geheel een luxere uitstraling te geven, serveren we daar nu ook koekjes bij.

Feiten en Cijfers

Er werden 58 collegereeksen bij HOVO Universiteit Leiden aangeboden, waarvan er 5 moesten worden geannuleerd, een vanwege ziekte van de docent en vier omdat er te weinig belangstelling voor was. Totaal waren er 1330 inschrijvingen, waarvan 661 in het eerste half jaar (604 in de zaal en 57 online) en 669 in het tweede semester (645 in de zaal en 24 online). Het gemiddelde aantal deelnemers per collegereeks was 25.

De gemiddelde beoordelingen bij HOVO Universiteit Leiden zijn eigenlijk altijd hoog. In andere jaren was dat altijd rond de 8. Maar in het voorjaar werd zelfs een gemiddelde bereikt van 8,6, waarbij de hoogste score voor een collegereeks een 9,3 was en de laagste een 6,4. Het najaar waren de scores zoals we gewend zijn bij HOVO, namelijk gemiddeld een 8,1 (De hoogste score was 9,2, de laagste 7,3.)

Lijst van collegereeksen die in 2023 voor HOVO werden gegeven

Filosofie en religie

- De wereld als wil en voorstelling (Schopenhauer) – drs. Arnold Ziegelaar
- Filosofie van het wandelen, zwerven en flaneren – Martine Berenpas MA
- De politieke filosofie van Martha Nussbaum – Martine Berenpas MA
- Wonen in de gelatenheid. Een visioen van Eckhardt en Heidegger – dr. Gerard Visser
- Filosofie van de aardse mystiek – drs. Arnold Ziegelaar
- Klimaat, weer en religie. Klimaatverandering en betekenisgeving – prof. dr. Wouter van Beek
- Walden or Life in the Woods – dr. Norbert Peeters

Geschiedenis van archeologie

- De Hittieten, Troje, Mycene en Homerus – dr. Henk Singor
- Geschiedenis van Griekenland 1923-2023 – dr. Patrick Gouw (LIVE en ONLINE)
- Chinese geschiedenis. Van mythisch begin tot laatste keizer – prof. dr. Paul van Els
- Sakkara. Biografie van een Oudegyptische dodenstad – dr. Nico Staring
- Sparta en de Spartanen – dr. Henk Singor
- Grieks-Romeinse Oudheid breed, breder, breedst – dr. Frits Naerebout
- Mislukte vrede? In hoeverre veroorzaakten de vredesverdragen na de Eerste Wereldoorlog de Tweede? – prof. dr. Peer Vries

Mondiale vraagstukken en maatschappij

- Moderne geschiedenis van het Midden-Oosten en Noord Afrika – dr. Roel Meijer
- Het Baltisch wonder – dr. Karel Onwijn (ONLINE)
- Rusland begrijpen – prof. dr. André Gerrits
- Latijns-Amerika tussen extreemrechts en linkse overwinningen – prof. dr. Raymond Buve e.a.
- Het recht tussen ratio en emotie – prof. dr. Ton Hol
- Islam in Europa – docenten van het NISIS

Kunst en cultuur

- De Goldbergvarianties van Johann Sebastian Bach - Marcel Worms

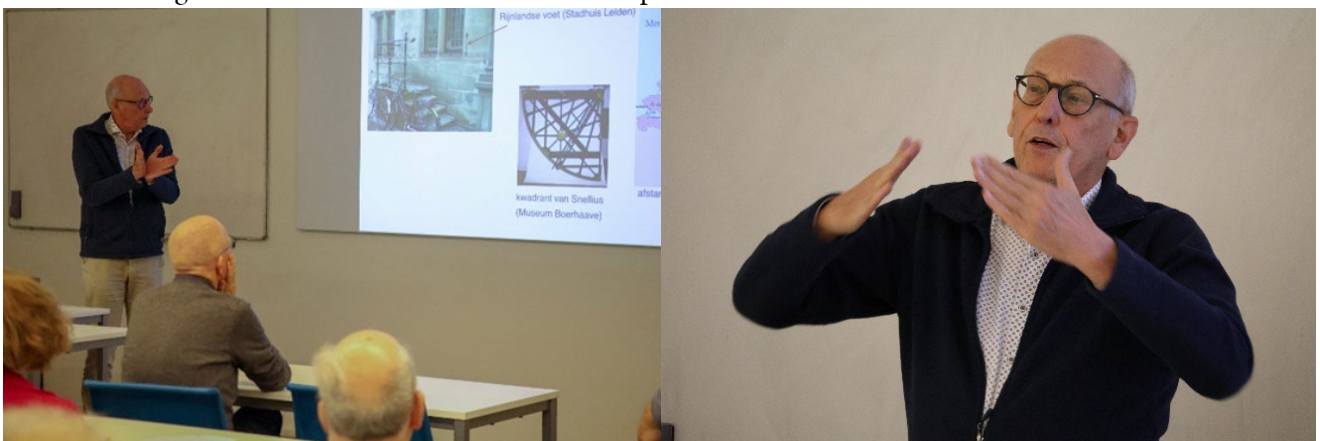
- Buitenlust. Vijf virtuele wandelingen door historische tuinen – dr. Kathleen Nieuwenhuisen (ONLINE)
- De geschiedenis van de westerse architectuur – Laura Plezier MA
- Johannes Vermeer en Delft – dr. Zoran Kwak
- Genieten van hedendaagse muziek – Michael Klier
- David Bailly en de Leidse schilderkunst – dr. Zoran Kwak
- Orgels en orgelmuziek. De koning van de muziekinstrumenten – dr. Bert Mooiman
- De nieuwe wereld (Futurisme) – dr. Kathleen Nieuwenhuisen, dr. Bart Vieveen, drs. Laetitia Smit
- Reizen in de Middeleeuwen verbeeld. Van Amazonië tot Jeruzalem – dr. Kathleen Nieuwenhuisen
- De pianosonates van Beethoven – Marcel Worms
- Oog in oog met schilders. Zelfportretten en ateliervoorstellingen uit de 17de eeuw – dr. Zoran Kwak

Literatuur en taal

- *Gulliver's Travels*: Een meestersatire – dr. Wim Tigges
- De Tweede Wereldoorlog in de Nederlandse literatuur - prof. dr. Jaap Goedegebuure
- Korte opfriscursus Latijn – dr. Michel Buijs
- Latijn voor gymnasiasten: Plautus' *Amphitruo* – dr. Michel Buijs
- Elena Ferrante: de briljante schrijfster – dr. Gandolfo Cascio
- 'Don't mention the war...' Britse romans 1939-1951 – dr. Wim Tigges
- Literatuur uit de Belle Époque in het perspectief van nu – dr. Bart Vieveen
- Herschrijven en terugschrijven. Schrijvers in dialoog met hun voorgangers – prof. dr. Liesbeth Korthals Altes

Psychologie en geneeskunde

- De waarde van het Freudiaanse gedachtegoed – prof. dr. Frank Kortmann
- Erfelijke tumoren – verschillende docenten van het LUMC
- Omgaan met mensen uit andere culturen – prof. dr. Frank Kortmann



Jan-Willem van Holten geeft college over muurformule van Snellius
©Laetitia Smit

Natuurwetenschappen en wiskunde

- Wiskunde voor alfa's – prof. dr. Rob Tijdeman
- Anthoni van Leeuwenhoek en het onzichtbare leven – prof. dr. Dirk van Delft
- De mooiste resultaten van de Hubble en de James Webb Ruimte Telescopen – prof. dr. Henny Lamers

- De wereld staat onder stroom – dr. Fedde Benedictus (afgebroken wegens ziekte docent)
- Klimaat, zeespiegelstijging en orkanen – prof. dr. Gerard van der Steenhoven, dr. Sybren Drijfhout, dr. Rein Haarsma
- Stenen in de stad: Leiden – drs. Marcel van Schoor
- Platen tektoniek. Aardbevingen, vulkanen en schuiven van continenten – dr. Leo Minnigh
- De Leidse muurformules. Natuurkunde op de muren in Leiden – Prof. dr. Jan-Willem van Holten, prof. dr. Sense Jan van der Molen, prof. dr. Ivo van Vulpen e.a.
- Einstein in Leiden – prof. dr. Dirk van Delft
- Mossen in kunst, tuin en natuur – verschillende docenten van de Hortus botanicus
- De evolutie van slaap – prof. dr. John Videler

Medewerkers bureau HOVO in 2023

Drs. Yvonne Leunissen, Annette Lips, drs. Laetitia Smit (hoofd)

Leden van de commissie HOVO in 2023

Prof. dr. C. ten Cate, Prof. dr. A.L. van Gijn, Prof. dr. H.J. van den Herik, Drs. L.G.C. Holdert-Vallez, Prof. dr. J.-W. van Holten, Prof. dr. S. Osanto, prof. dr. G.A. Persoon, Prof. dr. I.M. Tiekens van Ostade (voorzitter).